

standigt at kaste det paany tilbage og begynde forfra. Det er ogsaa af det ærebe Medlem, der har ført Ordet for det i saa Henseende stillede Endringsforslag, blevet gjort gjældende, at man ikke vilde være kommen dertil, dersom der ikke var foreslaaet et nyt Element sat ind i Amtsraadet; men det er en ganske besynderlig Forudsætning, der jo, som Alle selv vilde see og vide, og, hvad der ogsaa fremgaaer af den almindelige Betragtning, mangler al Nødsædiggjørelse, at regne Kjøbstadborgerne til Bureaukratiet eller Aristokratiet. Jeg maa sige, at det maatte være kommet vidt her i Landet, naar man skulde betragte som Aristokrater — for ikke at tale om Bureaukrater, thi det maa være sagt blot for at faae dette Ord anbragt — dem, der udgjøre den høiest beskattede Femtedeel i vore smaa Kjøbstæder; jeg troer virkelig ikke, at der i denne Henseende behøves nogen anden Argumentation end at fremkalde i Erindringen, hvem det er, der i Kjøbstæderne er den høiest beskattede Femtedeel; at fremsføre denne Betragtning som et Argument, forekommer mig at være, som om man vilde drive Lyser dermed. Naar dertil kommer, at Valgmaaden er ganske den samme som den, der gjælder for den større Halvdeel af de nuværende Amtsraads Sammensætning, der vælges af de almindelige kommunale Vælgere uden andre Hensyn til nogensomhelst Censur eller anden Indskrænkning end de reent personlige, som ligefrem følge af Forholdets Natur, saa veed jeg virkelig ikke, hvorledes man skal komme til det Resultat, naar man enbellig vil opstille en Probabilitetsberegning, at de Kjøbstadboere, som med Hensyn til Formue og Dannelse, i alt Fald i deres Fleertal, ganske sikkert vilde staae i Klasse med de Landmænd, som komme ind i Amtsraadene, og som dog i Reglen ikke ere Husemænd og Dagleiere, skulde slaae sig sammen med Aristokraterne i Amtsraadet. Jeg skal bemærke, at den nuværende Minoritet i Amtsraadene ikke er som tidligere de store Eiendomsbesiddere, men kun den høiest beskattede Deel af selve Landboerne, og som med ganske enkelte Undtagelser for en væsentlig Deel ere Folk, der ganske høre til den hele store Masse af Landbefolkningen, om de ogsaa ere noget mere formuende, og altsaa

maa frembyde den større Garanti for Uafhængighed og en vis Dannelse, en Garanti, der ganske vist trænger til det Supplement, der opnaaes ved, at de vælges af deres Medborgere. Men forsaavidt den udbortes Stilling i denne Henseende kan komme i Betragtning, og det fremtræder jo her ikke som Aristokrati og allermindst som Fødselsaristokrati, saa yde disse Mænd den største Sikkerhed for en større Uafhængighed og en større Dannelse. Det vil altsaa sees, at det var en Koncession, og jeg kan gjerne sige en meget stor Koncession fra min Side, at jeg har kunnet tiltræde det Forslag, der er opstillet af Majoriteten. Fra et reent doktrinaert Standpunkt kan det siges, at det at lade Valgmandsvalgene udgaae fra Sogneforstanderskaberne og Børgrepræsentantskaberne, er indirekte Valg i anden Potens; det kan ikke nægtes; men paa den anden Side troer jeg, at Enhver, der kender Noget til Forholdene, vil erkjende, at der paa ingen Maade er en saadan skarp Modsetning mellem de direkte og indirekte Valg. Vi have meget talrige, og jeg kan sige meget sørgelige Erfaringer for, at netop ved den Overdrivelse af det hele Valgvæsen, som vi i den Henseende enten allerede have gjort os skyldige i, eller ere i Begreb med at indføre, er Interessen for de kommunale Valg saaledes sunken sammen, at det er almindeligt ved Valgene, at Børgrepræsentanterne og Sogneforstanderne næsten udgjøre Majoriteten af de Mødende, og da de ere udgaaede af den hele Vælgermasse, ikke af Regjeringen, men af deres Medborgere, og ved at arbejde i saadanne føkkelige Korporationer have en større Opfordring til at have Tanke og Interesse henvendt paa offentlige Anliggender, maae de vel kunne siges at være de bedste Vælgere. Jeg troer derfor, at i praktisk Henseende er det mindre hensigtsmæssigt at lade Børgrepræsentanterne sammenkalde et Vælgermøde — hvor det let kan hændes, at de ere de Eneste, der møde — for at udgaae dette Skin af indirekte Valg i anden Potens; i Realiteten gjør det imidlertid ikke Stort til Sagen, og vil man have denne Omvei, er det Noget, hvormod jeg ikke skal stille nogen principiel Modstand. Det Samme gjælder om flere af de mindre Bestemmelser, som jeg ikke anseer